

XIII. Lastensuojelu.

Lastensuojelulautakunnan v:lta 1933 antama kertomus¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus. Monta vuotta kestäneen taloudellisen pulakauden ja siitä johtuneen yleisen työttömyyden aiheuttamat vaikeudet ovat tuntuneet edelleen myöskin käytännöllisessä lastenhuoltotoiminnassa. Tosin ei lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lasten lukumäärä ollut enentynyt niin paljon kuin edellisenä vuotena, mutta lisäystä siinäkin oli jatkuvasti havaittavissa. Toiselta puolen olivat yksityisten huoltovelvollisten mahdollisuudet suorittaa heille määrättyjä lastenhoitokorvauksia työttömyyskauden jatkuessa luonnollisesti vähentyneet, mikä siten osaltaan lisäsi yhteiskunnalle koituvaa rasitusta. Vuosi vuodelta supistetut määrärahat vaikeuttivat sekä kaupungin että yksityisten lastenkotien toimintaa, jopa alentaen yleistä lastenhoitotasoaikin, ja erinäisissä kaupungin lastenhuoltolaitoksissa jo aikoja sitten tarpeelliseksi havaitut huoneisto-olojen parannukset saivat valitettavasti siirtyä yhä eteenpäin. Yleistä haittaa tuotti myöskin maassamme kauan kaivatun lastensuojelulain puute ja muunkin lastensuojelutoimintaa sivuavan lainsäädännön sekavuus, missä suhteessa varsinkin pääkaupungin lastensuojelutarpeen kannalta tähänastinen tilanne on kestämaton.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat v. 1933 puheenjohtajana professori M. Ruuth, varapuheenjohtajana rouva A. Huotari sekä muina jäseninä rouva M. Huttunen, toimittaja K. Kukkonen, vanhempi oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö.

Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa toimitsija J. E. Janatuinen.

Kansakoulukysymyksiä käsiteltäessä oli lautakunnan hallintoon kuuluvain koulujen opettajakunnan edustajana lautakunnassa opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana johtajatar L. Kivekäs. Lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja hoitivat, siihen valittuina, vastaavat tehtävät myöskin lautakunnan muodostamassa kansakoulujohtokunnassa.

Opetuksen tarkastamisesta lautakunnan alaisissa kansa- ja ammatillisissa jatkokouluissa huolehti Helsingin kaupungin suomenkielisten kansakoulujen tarkastaja M. Pesonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lautakunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui säännöllisesti jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia tarvitsi pitää ainoastaan kerran kuukaudessa. Kansakoulujohtokuntana, jolloin myöskin koulukotien opettaja-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1934.

kunnan edustaja otti osaa päätöksiin, lautakunta käsitteli asioita 8 eri kertaa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä 1,878 eri asiaa, joista 398 yleisen kansliaosaston, 1,093 turvattomain lasten osaston ja 387 aviottomain lasten osaston esittämiä.

Tärkeimmät asiat. Paitsi taloussääntöehdotuksen valmistelua, lasten huostaanottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista, lasten koulunkäynnin ja jatko-opetuksen järjestelyä koskevia y.m. jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, lautakunta käsitteli kertomusvuoden kuluessa erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelu- ja kasvatustoiminnan sekä alaistensa laitosten ja maatilojen edelleen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

V:n 1933 alussa tuli voimaan, luottokuljetusta valtion rautateillä koskeva uusi asetus minkä johdosta lastenkuljetuksiin aikaisemmin sisäasiainministeriön lukuun ilmaiseksi saatuja ja sittemmin sosialiministeriön välityksellä puoleen hintaan myönnettyjä luottokuljetuslippuja lakattiin antamasta. Kun lautakunnan huostaan otettujen ja kesäksi maalle toimitettavien lasten lähettäminen hoitopaikkoihinsa kävi täten käytännössä hankalaksi, paitsi että se lisäsi lasten siirroista kaupungille aiheutuvia matkakustannuksia, teki lautakunta helmikuun 28 p:nä kaupunginhallitukselle esityksen, että lautakunnalle anottaisiin erinäisin perusteluin edelleenkin oikeutta saada käyttää lasten ja heidän saattajainsa kuljettamiseen luottokuljetuslippuja, jollei vapaasti, niin ainakin alennettuun hintaan. Tehdystä anomuksesta rautatiehallitus myönsikin lautakunnalle oikeuden saada lastenkuljetuksiin suoraan Helsingin kaupungin laskuun kyseessä olevia luottokuljetuslippuja, ollen niistä kuitenkin tilitettävä täysi hinta, paitsi mikäli koskee kesäksi maalle välitettäviä varattomia lapsia, joiden kuljetukseen tarvittavain lippujen hinnoista luvattiin edelleenkin 50 % alennus.

Toukokuun 9 p:nä tehtiin kaupunginhallitukselle esitys Ryttylän tilan puimaliiterin siirtämisestä sopivampaan paikkaan, koska se koulukodin rakennusten välittömässä läheisyydessä aiheuttaa siivottomuutta ja on myöskin tulenvaarallinen, mutta tämä esitys evättiin toistaiseksi.

Samanaikaisesti lautakunta teki kaupunginhallitukselle uudistetun esityksen kasvihuoneen rakentamisesta Ryttylään tarkoituksin, että puutarhanhoito-opetus sanotussa koulukodissa tulisi vastaamaan maataloushallituksen valvonnan alaisissa harjoittelupuutarhoissa järjestettyä opetusta, mikä puutarhahoito-oppilaiden ammattikasvatuksen kannalta olisi tärkeätä ja mihin asiain järjestelyyn maataloushallituksen puutarhanhoidontarkastaja G. Ignatius oli ilmoittanut suostuvansa. Esitys kuitenkin jälleen evättiin.

Toukokuun 22 p:nä lautakunta lähetti kaupunginhallitukselle aikaisempiin rakennussuunnitelmiin perustuvan esityksen uuden vastaanotto- ja ammattioppilaskodin aikaansaamisesta. Kaupunginhallitus määräsi rakennustoimiston yksissä neuvoin lastensuojelulautakunnan kanssa valitsemaan laitokselle sopivan tontin sekä laatimaan piirustukset ja kustannuslaskelmat, mutta vuoden vaihteessa asia vielä oli valmisteluasteellaan, ilman että edes tontistakaan, josta rakennustoimiston kanssa oli sovittu, oli tähän mennessä lopullisesti päätetty.

Helsingin diakonissalaitoksen anomuksesta kaupunginhallitukselle kesäkuun 19 p:nä annetussa lausunnossa puollettiin mainitulle laitokselle oikeutta saada lastenhoito-oppilailleen toistaiseksi enintään kaksi harjoittelupaikkaa yhdeksi tai kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan Sofianlehdon pikkulastenkodissa ja sitä, että nämä harjoittelijat saisivat siellä työskennellessään vapaan

elatuksen, viettäen kuitenkin yönsä, jos asuttamisen puolesta niin tarvittiin, diakonissalaitoksella. Kun täten saatiin palkatonta työvoimaa laitokseen, suostui kaupunginhallitus anomukseen.

Heinäkuun 14 p:nä anottiin kaupunginhallitukselta 5,000 markan suuruista määrärahaa pesuvaatteiden kuivaushuoneen aikaansaamiseksi Toivolan koulukodin tyttöosastolle. Anottu määräraha myönnettiin ja sanottu vaatteiden kuivaamo rakennettiin laitoksen omin työvoimin. Syyskuun 12 p:nä kaupunginhallitukselle tehty esitys Toivolan keittiörakennuksen korjaamisesta sitävästoin evättiin.

Kaupunginvaltuuston marraskuun 18 p:nä 1931 periaatteellisesti hyväksymään pikkulastenhoidon neuvontatyön järjestelyohjelmaan viitaten lautakunta esitti syyskuun 12 p:nä kaupunginhallitukselle, että Toukolassa yksityisten alkuunpanema lastenhoidon neuvonta-asema otettaisiin v:n 1934 alusta kaupungin huostaan. Kaupunginhallitus epäsi esityksen toistaiseksi myöntäen kuitenkin sen toiminnan tukemiseksi kuluvaksi vuodeksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta 5,000 markan suuruisen avustuksen.

Samaan aikaan lautakunta anoi kaupunginhallitukselta tarpeellisen määrärahan merkitsemistä v:n 1934 talousarvioon Bengtsärin karjakon asunnon kunnostamiseksi sekä lisäkaivon kaivattamiseksi mainittuun laitokseen. Karjakon asunnon laajennukseen tarvittava 9,860 markkaa myönnettiin siltämin, mutta kaivon kaivattaminen päätettiin siirtää toistaiseksi.

Lokakuun 24 p:nä lautakunta lähetti sosialiministeriön lastensuojelutoimistolle kirjelmän, jossa selvitettiin puutteellisesta lainsäädännöstä käytännöllisessä lastenhuoltotyössä varsinkin pääkaupungin oloissa johtuvia vaikeuksia sekä lausuttiin toivomus, että asianomaiset hallintoviranomaiset tekisivät voitavansa kauan odotetun lastensuojelulain jouduttamiseksi. Moneen kertaan uudelleen muovailtu lakiehdotus lieneekin jo sosialiministeriössä valmiina eduskunnalle esitettäväksi.

Kun lautakunnan muodostaman kansakoulujohtokunnan kokoonpanoa sekä sen alaisten koulujen johtajain vaalia koskeissa ohjesäännöissä oli havaittu olevan jonkun verran muodollista ristiriitaa erinäisten kansakoulujärjestysmuodoista kesäkuun 4 p:nä 1931 annettuun asetukseen sisältyvään säännösten kanssa, teki lautakunta lokakuun 31 p:nä kaupunginhallitukselle esityksen, että asian auttamiseksi anottaisiin opetusministeriöltä tarpeellisia väljennyksiä mainittuun asetukseen, koska lautakunnan ja sen hallinnossa olevain koulukotien toimintaa, jossa sosiaalinen huolto on pääasiana, olisi käytännössä mahdoton saada kirjaimellisen tarkasti sopeutumaan kyseessä oleviin yksinomaan varsinaisia kansakouluja silmälläpitäen säädettyihin määräyksiin. Esitys, josta kaupunginhallitus hankki kaupungin sekä suomen- että ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntain lausunnot, ratkaistiin lautakunnan ehdottamalla tavalla oltuaan kahdessa eri otteessa kaupunginvaltuuston käsiteltävänä.

Joulukuun 12 p:nä lautakunta uudisti jälleen aikaisemmin tekemänsä esityksen työpajarakennuksen aikaansaamiseksi Ryttylän koulukotiin anoen kaupunginhallitukselta, että rakennustoimiston tehtäväksi annettaisiin laatia sanotun rakennuksen piirustukset ja kustannuslaskelmat ja että siihen tarvittava määräraha merkittäisiin v:n 1935 talousarvioon. Piirustukset ovatkin jo valmiina ja olisi oppilaiden ammattiopetuksen kannalta erittäin tärkeitä, että tämäkin kauan suunnittelun alaisena ollut rakennustyö saataisiin vihdoin käyntiin.

Lastensuojelulautakunnan virkailijat. Lautakunnan toimitusjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle ohjesäännön mukaisesti kuului myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät ja kasvatuksellisista syistä huotaan otettujen lasten huoltolaitosten välitön valvonta. Lautakunnan kassaja tiliasiat ovat olleet v:n 1920 alusta alkaen köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston alaisina, jossa niitä on hoitanut tämän viraston johtaja, kamreeri F. O. Rosendahl, ja lastenhuoltokorvausten perimisistä on huolehtinut varatuomari V. A. Eloniemen johtama köyhäinhoidon ja lastensuojelulautakunnan yhteinen asiamiesosasto. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteellisensiaatti E. O. Lindén, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistiviallis-kouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kansliaosaston kansliatehtäviä hoiti neiti C. Nyström sekä rekisteri- ja tiedonantotoimistoa neiti M. Tawaststjerna neitien H. Stråhlmanin ja L. V. Lidmanin avustaessa toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapausten tutkimisessa.

Lastenvalvojana toimi lakitieteenkandidaatti R. G. Kallia ja lastenhuoltotarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä pastori K. F. Palomäki. Näiden johtamille osastoille kuuluvain aviottomain ja turvattomain lasten hoitoa valvoi lääketieteellisensiaatti E. R. Granholm naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamina, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaiden ja jälkimmäinen sitä vanhempien lasten sijoituksista. Neiti Ahlbergin välittömän ohjauksen alaisina naisopastajina toimivat sovittua piirijakoa noudattaen neiti I. Glansenstierna ja rouva O. Sarin, viimeksimainittu heinäkuun 1 p:ään asti, jolloin hän erosi virasta ja hänen seuraajakseen nimitettiin sairaanhoitajatar L. Hirstiö. Myöskin kunnallisten lastenhoidon neuvonta-asemain hoitajat, neiti L. Soini ja rouva R. Krohn osallistuivat lautakunnan huostaan otettujen pikkulasten hoidon valvontaan. Rouva Stegmanin ohjaamina työskentelivät naisopastajat rouva M. Ekholm ja neiti M. Ramstedt sekä rouva E. Rätty, jotka huolehtivat myöskin nuorisonhuoltojaostolla tarpeellisista kodissakäynneistä. Kansliatehtäviä hoitivat turvattomain lasten osastolla neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistoimistoa hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten osaston kansliatehtävistä huolehtivat neidit M. Laakso ja V. Pantsar.

Lähetetyt kirjeet ja toimituskirjat. Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta taikka muusta syystä lähetettiin kansliasta toimintavuoden kuluessa yhteensä 6,720 kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 378 lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 755 toimitusjohtajan lähettämiä, 160 rekisteritoimistosta, 1,753 turvattomain lasten osastolta, 3,189 aviottomain lasten osastolta ja 485 nuorisonhuoltojaostolta toimitettuja. Näitä paitsi lähetettiin eri osastoilta kirjeellisiä kansliaan kutsuja lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille sekä nuorisonhuoltojaostolta joukko erinäisiä tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Holhoustoiminta. Lautakunnalle joulukuun 19 p:nä 1923 ja marraskuun 3 p:nä 1926 vahvistetun ohjesäännön mukaan siirtyi ammattihoilijalle kuulunut holhoustoiminta lastenvalvojalle. Aikaisemmin määrättyihin holhotteihin nähden ei kuitenkaan oikeudellista siirtoa toimitettu, vaan lautakunnan toimitusjohtaja huolehti niistä edelleen v. 1933. Tällaisia holhottavia oli vuoden alussa 78 ja vuoden lopussa 65.

Holhotit oli holhooja sijoittanut seuraavasti:

Kaupungin koulukoteihin	5	Yksityisiin lastenkoteihin	24
Muihin lastenhuoltolaitoksiin ...	7	Heidän sukulaistensa luokse	29
			Yhteensä 65

Holhottien koulunkäynnistä annetaan seuraavat tiedot:

Päästötodistuksen koulusta oli saanut	51
Oppikoulussa kävi	2
Ammattikoulussa kävi	11
Koulunkäyntinsä oli keskeyttänyt saamatta päästötodistusta	1
Yhteensä 65	

Ilmoitukset hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista. Lukuunottamatta lautakunnan nuorisonhuoltojaostolle ilmoitettuja 579 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 296 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 2,212 leikkikentille ilmoittautunutta lasta, jätettiin lautakunnan rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa yhteensä 1,586 ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista, jakautuen tapaukset ilmoituksen tehneisiin näiden seuraavasti:

Köyhäinhoitolautakunta	217	Yksityiset lastensuojeluyhdis-	
Kansakoulutarkastajat	23	tykset	55
Poliisilaitoksen etsivä osasto....	20	Yksityishenkilöt	564
Suojelupoliisi	20	Lastensuojelulautakunnan eri	
Muut viranomaiset	113	osastot	574
			Yhteensä 1,586

Ilmoituksen aiheuttivat seuraavat seikat:

Kasvatukselliset syyt	114	Lasten pahoinpitely tai huono	
Lasten aistivallisuus tai vähä-		hoito	93
lahjaisuus	20	Vanhempien huono elämä	121
Lasten turvattomuus	726	Muut syyt	14
» avioton syntyperä	498	Yhteensä 1,586	

Yleinen kansliaosasto. Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia, joiden suhteen toivottiin yleisen kansliaosaston toimenpiteitä, oli edellä mainituista 103. Kussakin yksityistapauksessa toimitetun tutkimuksen perusteella lautakunta otti näistä 88 lasta huostaansa; muissa 15 tapauksessa eivät vanhemmat suostuneet luovuttamaan lapsiansa lautakunnalle. 18 aistivallisen ja raajarikkoisen lapsen puolesta toimitettiin sisään pääsyyntö heille soveltuviin hoitolaitoksiin.

Suojelukasvatusta varten huostaan otetut lapset jakautuivat äidinkielen ja sukupuolen mukaan seuraavasti:

Aidinkieli.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.
Suomi	47	26	73
Ruotsi	12	3	15
	Yhteensä 59	29	88

Näistä lapsista 68 eli 77.3 % oli syntynyt Helsingissä ja 20 eli 22.7 % muilla paikkakunnilla.

Avioliitossa syntyneitä oli 60 eli 68.2 % ja avion ulkopuolella syntyneitä 28 eli 31.8 %.

Iän mukaan jakautuivat nämä lapset seuraavasti:

—7 vuotiaita	7	13—15 vuotiaita	23
7—9 »	3	15—16 »	35
9—13 »	20		
		Yhteensä	88

Edelleen mainittakoon, että näistä oli:

Lapsia, jotka varhain olivat kadottaneet isänsä	16
» » » » » äitinsä	19
» joilla oli isäpuoli	4
» » » äitipuoli	3
» joissa ilmeni perinnöllistä rappeutuneisuutta tai henkistä vajakykyisyyttä	18

Yhteensä oli yleisen kansliaosaston huollossa 496 lasta, kuten alla olevista luvuista ilmenee:

V:sta 1932 jäljellä olevia	408
Vuoden varrella hoidettaviksi otettuja	88
Vuoden varrella poistettuja	91
V:een 1934 jääneitä	405

Suurin osa näistä lapsista oli sijoitettu kaupungin koulukoteihin. Varatomat tylsämieliset, kuuromykät sekä raajarikkoiset, sokeat ja kaatuva-tautiset lapset olivat, mikäli kunnan velvollisuus oli huolehtia heidän koulunkäynnistään, lastensuojelulautakunnan toimesta sijoitetut heille sopiviin erikoislaitoksiin ja pienehkö määrä oli elätteellä yksityisissä lastenhoitolaitoksissa tai yksityishenkilöiden luona, niinkuin alla oleva yleiskatsaus lähemmin osoittaa:

	Suomenkielisiä.			Ruotsinkielisiä.			Kaikkiaan.
	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	Poikia.	Tyttöjä.	Yht.	
Kaupungin omissa laitoksissa ..	231	55	286	55	—	55	341
Muissa lastenhoitolaitoksissa ja							
aistivalliskouluissa	47	61	108	20	11	31	139
Yksityiskodeissa	2	8	10	2	4	6	16
Yhteensä	280	124	404	77	15	92	496

Lasten vanhempien säätty tai ammatti näkyy seuraavista luvuista:

	Luku.	%.
Ammattitaidottomia työntekijöitä	286	57.7
Tehtaan- ja ammattitaitoisia työntekijöitä	138	27.8
Pikkuliikkeen harjoittajia ja palvelusmiehiä	64	12.9
Virkamiehiä ja tehtailijoita	8	1.6
Yhteensä	496	100.0

Avioliitossa syntyneitä oli 319 eli 64.3 % ja avion ulkopuolella 177 eli 35.7 %.

V. 1933 oli kaikkiaan 95 lautakunnan hoidokkia seuraavissa aistivalliskouluissa y.m. erikoislaitoksissa:

	Edell. vuod. siirtyneitä.	Uusia.	Eron- neita.	Jäljellä vuoden lopussa. Poikia. Tyttöjä.	Yhteensä.
Helsingin sokeainkoulussa	1	—	—	—	1
Kuopion »	1	—	1	—	—
Mikkelin kuuromykkäin koulussa	1	—	—	1	1
Turun »	5	—	—	3	2
Vaajasalon parantolassa	1	—	—	1	—
Raajarikkoisten työkoulussa	2	1	1	—	2
Perttulan tylsämielisten kasvatus- laitoksessa	10	—	2	7	1
Toivolän tylsämielisten kasvatus- kodissa Muhoksella	6	—	—	6	—
Kuhankosken tyttökodissa Lau- kaassa	10	1	—	—	11
Sortavalan diakonissalaitoksessa	13	8	3	8	10
Helsingin »	20	7	—	16	11
Helsingin kaupungin sairaaloissa	2	2	—	1	3
Pitkäniemen keskuslaitoksessa ..	1	—	1	—	—
Oulun kaatuvatautisten kasvatus- kodissa	3	—	1	2	—
Yhteensä	76	19	9	44	42
					86

Alaikäiset lainrikkoajat. Paitsi edellä mainittuja 496 suojelukasvatuk-
sen alaista lasta, oli 3 alaikäistä lainrikkojaa asiansa tutkintoaikana lautakunnan hoidossa yhteensä 125 päivää ja saatiin näistä tällaisten lasten erikois-
hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti sosialiministeriöltä 10,750 markan
korvaus.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti. Lautakunnan huostaan otetuista
lapsista koetetaan ensin Merikadun 21:ssä sijaitsevassa vastaanottokodissa
tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja, jotta heidät voitaisiin sittem-
min terveydentilansa, erilaisten luonteenomaisuuksiensa ja siveellisen laa-
tunsa perusteella sijoittaa kullekin parhaiten soveltuvaan laitokseen tai
yksityiseen kasvatuskotiin. Käytökseltään moitteettomat lapset voivat
vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa.

Samassa talossa, vaikka eri rakennuksessa toimiva ammattioppilaskoti
taasen tarjoaa asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista
kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille,
joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksikseen jätettyinä voisi
vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin johtajana toimi opettaja M. Tuokko,
emännöitsijänä neiti E. Mäseli, joka samalla hoiti tyttöasastoa hoitajatar-
harjoittelija H. Ilvesvaaran avustamana, sekä poikien hoitajattarena neiti
I. Jääskeläinen. Ammattioppilaskotia hoiti neiti L. Lundén. Tätä paitsi oli
kaikilla osastoilla yhteisesti keittäjä ja palvelija sekä leipoja ja pesijä.

Hoidokkeja oli v. 1933 vastaanottokodissa kaikkiaan 188, niistä 86 suo-
jelukasvatusta tarvitsevaa ja 102 köyhäinhoidollista lasta. Ammattioppilas-
kodissa oli 34 hoidokkia.

Koulukodit. V. 1933 oli kaupungilla maaseudulla seuraavat 5 koulukotia
oppilasasuntoloinen: Bromarvin pitäjässä sijaitseva Bengtsärin koulukoti
siihen kuuluvine mautiloinen on kaksikielinen ja tarkoitettu enintään

90 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi Hj. Ekholm, suomenkielisen osaston opettajana V. L. Müller syyskuun 1 p:ään 1933 asti ja siitä alkaen T. A. Mikkola sekä ruotsinkielisen osaston opettajana K. A. Collén. Kummankinkielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat edellä mainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti H. A. Malmström ja kolmeen eri asuntolaan sijoitettujen oppilaiden hoitajattarina neidit M. Castrén, Z. Ekholm ja I. Hänninen. Käytännöllisten ammattien opetusta antoivat veistonopettaja A. I. Johansson, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkynen, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, karjanhoitaja G. Malin ja lämmittäjä-mekaanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, kaksi pesijää ja kolme palvelijaa.

Nummen pitäjässä sijaitseva Tavolan koulukoti on tarkoitettu enintään 20 henkisesti vajaakykyiselle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa; osa oppilaista on asutettu täysihoitoon laitoksen lähellä asuviin yksityisperheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajattarena neiti M. L. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Hausjärvellä oleva Ryttylän koulukoti omine maatalouksineen voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli T. Rönkä, opettajina K. Ahtinen, T. Reino ja S. Pellinen. Laitoksen emännöitsijänä toimi neiti I. Jakobsson sekä viidessä eri kotikunnassa asuvain oppilasten hoitajattarina neidit M. Aflecht, E. Roselius, K. Rautiainen, T. Pastell ja I. Timonen, apunaan hoitajatarharjoittelija. Ammattiopetusta antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Vallenius, räätälimestari K. W. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike ja maataloustöiden johtaja V. Niittylä. Näitä paitsi kuului Ryttylän toimihenkilöihin lämmittäjä, karjakko, tallimies, 3 muonamiestä, navetta-apulainen, keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa ja 2 pesijää.

Lohjan pitäjässä sijaitseva Toivoniemen koulukoti omine maatiloineen on tarkoitettu 40 kansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajattarena, joka ottaa osaa myöskin opetukseen, toimi neiti L. Kivekäs. Opettajattarena oli neiti I. Pesonen, emännöitsijänä ja kotitaloustöiden ohjaajana neiti M. Nurmi sekä lasten hoitajattarena ja samalla käsitöiden opettajattarena neiti H. Koivisto. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöiden johtaja J. Arola ja navettatöistä naiskarjakko V. Syrjänen elokuun 15 p:ään ja siitä alkaen Martta Nurminen, vanhempain oppilaiden avustamana. Näitä paitsi oli laitoksessa tallimies, kolme muonamiestä ja palvelija, joka toimi samalla puutarhan hoitajana.

Opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty, mikäli mahdollista, pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Kuten jo toimihenkilöiden luettelostakin ilmenee, annettiin yläkansakoulun oppikurssin suorittaneille ammatillista jatko-opetusta kaikissa koulukodeissa lukuunottamatta Tavolaa, josta kehityskykyisimmiksi osoittautuneet kansakoulujen apukoulua vastaavan kurssin suorittaneet siirrettiin työopetuksen saantia varten Ryttylän koulukotiin. Bengtsärin ja Ryttylän ammatillisissa jatkokouluissa pantiin pääpaino puusepän-, räätälin-, suutarin-, sepän- ja

puutarhurinammatteihin sekä maatalouteen kuuluvain töiden oppimiseen, kun taas Toivoniemen jatkokoulussa opetettiin pääasiallisesti naisten käsityötä ja kotitalouden hoitoa. Toivolan koulukodissa ¹⁾ ovat mahdollisuudet tehokkaamman ammattiopetuksen antamiseen puutteellisten työpajojen vuoksi vähäisemmät, mutta saivat lapset täälläkin tietopuolisen opetuksen ohella harjoitusta käytännöllisissä kotiaskareissa ja puutarhanhoidossa.

Oppilasmäärä yleisen kansliaosaston tilastoihin kuuluvissa kouluissa oli lokakuun 20 p:nä 1933 261, josta Bengtsåarissa 84, Tavalassa 25, Ryttylässä 107 ja Toivoniemessä 45.

Sukupuolen ja äidinkielen mukaan nämä jakautuivat seuraavasti:

Sukupuoli.	Suomen- kielisiä.	Ruotsin- kielisiä.	Yhteensä.
Poikia	174	42	216
Tyttöjä	41	4	45
	Yhteensä 215	46	261

Oppilaiden jakautuminen syntymäpaikan mukaan näkyy alla olevasta yhdistelmästä:

Helsinki	207	Muut Suomen kunnat	35
Helsinkiin rajoittuvat kunnat ..	7	Ulkomaat	4
Muut Uudenmaan läänin kunnat	8		
		Yhteensä	261

252:lla eli 96.6 %:lla oppilaista oli koti Helsingissä.

Oppilaiden ikä vaihteli 8:sta 19 vuoteen, kuten alla olevista luvuista tarkemmin ilmenee:

8 vuotta	2	12 vuotta	24	16 vuotta	36
9 »	5	13 »	29	17 »	49
10 »	8	14 »	24	18— »	19
11 »	11	15 »	54		
				Yhteensä	261

Lasten vanhemmat olivat 243 tapauksessa työläisiä, 17 tapauksessa pienammatinharjoittajia ja palveluskuntaa sekä 1 tapauksessa virkamiehiä.

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Tyydytyksellä voidaan merkitä, ettei hoidokkien käytöksessä, pienempiä hairahduksia ja muutamia karkausryityksiä lukuunottamatta, ole suurin piirtein katsoen ollut vakavampaa muistuttamisen aihetta. Asianomaisten johtajain kuukausittain lautakunnan kansliaan lähettämien arvostelujen mukaan käyttäytyi alla mainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista v. 1933 hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivoniemi.
Hyvin.....	87	48	81	52
Tyydyttävästi	7	37	16	47
Huonosti	6	15	3	1
	Yhteensä 100	100	100	100

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 124*.

On yleensä osoittautunut vaikeaksi, varsinkin lautakunnan kansliasta käsin, saada lähempiä tietoja lautakunnan entisten hoidokkien myöhemmistä oloista ja elämänvaiheista. Ne tiedot, joita heidän kirjeenvaihdostaan tai muusta yhteydestään laitosten johtajain ja johtajattarien sekä aikaisempien kasvatuskotiensa kanssa on näiden välityksellä saatu, on säännöllisesti merkitty asianomaisten kansliassa säilytettäviin asiakirjoihin. Vaikkakaan ne eivät riitä täydellisen tilaston esittämiseen, voidaan kuitenkin varmuudella sanoa, että valtava enemmistö pääkaupungin koulukotien entisistä oppilaista on kehittynyt hyödyllisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Kansliaosastolle saapuneiden tietojen mukaan oli v:n 1933 kuluessa poistetuista 91 oppilaasta:

Ammattikouluissa opintojaan jatkavia	2
Kansakouluopettajaseminaarissa opintojaan jatkavia	1
Käytännöllisellä alalla toimivia:	
puusepäntöissä	2
metallipajoissa	4
maalarentöissä	1
tehdastyöntekijänä	5
suutarintöissä	1
asiapoikana liikkeissä	3
renkinä, palvelijattarena tai autonkuljettajana	12
maatalous- ja puutarhatyössä	1
merillä	1
Sairaalassa	1
Valtion kasvatustaloksessa	1
Köyhäinhoidolautakunnan avustamia työttömiä	8
Sotapalveluksessa	3
Omaistensa luona	26
Kotikuntaan otettuja	2
Karkumatkalla	6
Aistiviallisia	9
Kuolleita	2
Yhteensä 91	

Turvattomien lasten osasto huolehtii lautakunnan huostaan otetuista köyhäinhoidollisista lapsista. Näitä koetettiin sijoittaa etupäässä yksityishoittoon, mutta koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille aina heti ole saatavissa sopivaa kasvatuskotiä, oli osaston käytettävänä Sofianlehdon pikkulastenkoti, Reijolan lastenkoti, Kullatorpan lastenkoti, Toivolan koulukoti sekä näiden lisäksi melkoinen määrä paikkoja yksityisissä lastenkodeissa eri ikäisille lapsille. Osa tilapäiseen hoitoon otettuja lapsia asui vastaanottokodissa.

Lastenkodit. Sofianlehdon pikkulastenkodin eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi neiti E. Boström, emännöitsijänä neiti H. Lipponen sekä eri osastojen hoitajattarina neidit E. Lehtiö, S. Pirkkalainen, H. Henriksson ja G. Rancken, viimeksimainittu syyskuun 1 p:ään asti, jolloin hänen tilalleen tuli S. Häkli. Näiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajataria ja 15 palkatonta hoitajatarharjoittelijaa, kuusi kuukautta käsittävissä vuoroissa. Kaikkiaan harjoitteli laitoksessa pikkulasten hoitoa vuoden kuluessa siis 30 henkilöä.

Edellämainittujen lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, viisi palvelijaa, kaksi pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoinen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajattarena toimi rouva E. Ahlgrén ja häntä avustavina lastenhoitajattarina neidit A. Carlén, T. Blomqvist, E. Rehnström, K. Nyholm ja E. Haapala, viimeksimainittu elokuun 1 p:ään, josta alkaen virkaa hoidettiin väliaikaisesti vuoden loppuun. Näitä paitsi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelijatar, keittäjä, kaksi palvelijaa ja talonmies.

Kuten toisessa yhteydessä on sivumennen mainittu, toimi sekä Sofianlehdon että Reijolan lastenkodin lääkärinä lääketieteellisensiaatti R. Granholm.

Kullatorpan lastenkodissa, jonka isompaan rakennukseen oli sijoitettu kehityksessään jäljellejääneitä lastentarhaiässä olevia ja pienempään rakennukseen eri ikäisiä syfilisiä lapsia, on niinkään yhteensä 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajattarena toimi neiti A. Orola ja lastenhoitajattarina neidit I. Hannén, K. Nässling ja K. Salo, viimeksimainittu joulukuun 1 p:stä lukien. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, joka ajoittain avusti Sofianlehdon lastenkodin ompelijaa, keittäjä ja kaksi palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri E. O. Lindén.

Helsingin pitäjän Pakinkylässä sijaitseva Toivolan koulukoti omine maatalouksineen on tarkoitettu enintään 85 huonohoitaiselle kansakouluiässä olevalle lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa. Toivolan koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti R. Boxström. Varsinaisia opettajia avusti yleisessä kasvatustyössä rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lastenhoitajattarena. Tässäkin koulukodissa oli kolme eri oppilas-asuntolaa, joiden hoitajattarina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkojista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti L. Kuittinen ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Näitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja neljä palvelijaa.

Vastaanottokodin koululaisosastolle sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuoltotarkastaja. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

V. 1933 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Sofianleh- don pik- kulasten- koti.	Reijo- lan lasten- koti.	Kulla- torpan lasten- koti.	Vastaan- ottokodin koululais- osasto.	Toivo- lan koulu- koti.	Yhteen- sä.
V:sta 1932 hoitoon jääneitä.....	97	34	20	35	73	259
V. 1933 hoitoon otettuja	116	83	30	67	105	401
Yhteensä	213	117	50	102	178	660

Näistä:

Luovutettiin vanhempainsa huostaan	44	19	1	14	27	105
Luovutettiin toisten maksuttomaan hoitoon	2	2	—	10	—	14
Luovutettiin toisen kunnan hoitoon	4	2	—	6	4	16
Sijoitettiin yksityishoitoon	11	34	—	11	3	59
Lähetettiin sairaalaan	24	17	13	—	26	80
» lastenhuoltolaitoksiin	9	8	3	17	5	42
» muihin laitoksiin ...	16	1	5	2	26	50
Kuoli	6	—	—	—	—	6
Yhteensä poistettuja	116	83	22	60	91	372
V:een 1934 jääneitä	97	34	28	42	87	288

Jäljellä olevista oli:

Poikia	48	22	20	25	53	168
Tyttöjä	49	12	8	17	34	120
Yhteensä	97	34	28	42	87	288
Avioliitossa syntyneitä	40	13	8	23	52	136
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä	57	21	20	19	35	152
Yhteensä	97	34	28	42	87	288

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse asumaan. Hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin aina paikallisten asiamiesten tai köyhäinhuoltolautakuntain välityksellä tarkat tiedot. Samoin lasten hoitoa niissä koetettiin valvoa tarkastuksien kautta, joita lautakunnan paikallisasiamiehet tai muut luotettavat henkilöt neljästi vuodessa toimittivat, laatien kustakin tarkastuksesta erikoisen selostuksen sosialiministeriön köyhäinhuoltotoimiston tähän tarkoitukseen hyväksymille kaavakkeille. Myöskin lastenhuoltotarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatus ja hoito kasvatuskodeissa oli lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Kasvatuskodit olivat yleensä hyviä. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai erinäisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin. Kaikki kouluikässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta johtuvat koulumaksut lautakunta suoritti. Sitä paitsi toimitti lautakunta 82 kansakoulukurssin suorittaneelle yksityishoitoon sijoitetulle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista ammatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-, urkuri- ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen sosialiministeriön köyhäinhuoltotoimistolta tulevine osuuksineen yhteensä 141,341: 15 markkaa.

Paikallisasiamiehinä toimivat rouvat M. Ekholm Helsingin pitäjässä ja A. Charpentier Espoossa, neidit M. Hoffman Kirkkonummella, M. Malmgren Vihdissä, J. Bergström Siuntiossa, H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Palomäki Lohjalla ja H. Tik-

kanen Joroisissa, opettajatar H. Keinonen Lapinlahdella, kansanopiston johtaja J. Kytömaa Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Turvattomain lasten osaston yksityishoitoon antamien lasten vaihtuminen näkyi seuraavista luvuista:

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitett.		Yksityisiin perheisiin sijoitett.		Yksityishoitoon sijoitett.
	Helsinkiin.	Maaseud.	Helsinkiin.	Maaseud.	Yht.
V:sta 1932 hoitoon jääneitä	233	305	485	763	1,786
V. 1933 hoitoon otettuja	105	164	210	186	665
Yhteensä	338	469	695	949	2,451

Näistä:

Siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan ..	15	9	13	25	62
Luovutettiin vanhempainsa hoitoon ..	36	74	82	57	249
» toisen kunnan hoitoon ..	6	6	16	10	38
» köyhäinlaitokseen ..	—	1	—	1	2
Pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	1	3	6	2	12
Siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	—	6	1	8	15
Otettiin kunnan lastenkotiin	12	5	8	15	40
» yksityisiin lastenkoteihin	9	8	13	11	41
» toiseen laitokseen	—	1	3	—	4
» koulukotiin	2	1	14	16	33
» sairaalaan	2	4	—	—	6
Poistettiin työkykyiseksi tultuaan	15	7	59	57	138
Kuoli	6	1	2	1	10
Yhteensä poistettuja	104	126	217	203	650
V:een 1934 jääneitä	234	343	478	746	1,801

Jäljellä olevista oli:

Poikia	118	156	210	425	909
Tyttöjä	116	187	268	321	892
Yhteensä	234	343	478	746	1,801
Aviollisia	126	198	210	298	832
Aviottomia	108	145	268	448	969
Yhteensä	234	343	478	746	1,801

Sotaorpoja oli kaikista turvattomain lasten osaston luetteloissa olevista hoitolapsista yhteensä 11.

Maaseudulle yksityishoitoon annettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

	V:sta 1932 jää- neitä.	V. 1933 hoitoon otettuja.	V. 1933 poistet- tuja.	V:een 1934 jäänei- tä.		V:sta 1932 jää- neitä.	V. 1933 hoitoon otettuja.	V. 1933 poistet- tuja.	V:een 1934 jää- neitä.
Espoo	31	3	7	27	Lapinlahti ..	4	2	2	4
Kirkkonummi	62	7	15	54	Joroinen ...	1	—	—	1
Siuntio	22	1	3	20	Sievi	7	—	—	7
Vihti	83	5	17	71	Lohja	12	1	2	11
Helsingin pit.	60	21	20	61	Eri kunnat ¹⁾	325	119	106	338
Tuusula	25	6	5	26	Yhteensä	763	186	203	746
Sipoo	27	3	8	22	Näistä:				
Nurmijärvi ..	58	14	13	59	Poikia	417	118	110	425
Ylivieska	11	—	2	9	Tyttyjä	346	68	93	321
Somero	35	4	3	36	Yhteensä	763	186	203	746

V. 1933 lautakunnan hoidossa olevia köyhäinhoidollisia lapsia oli kaikkiaan 3,111, kuten seuraavista luvuista ilmenee:

V. 1933 poistettuja	1,022
V:een 1934 hoitoon jääneitä	2,089
V:sta 1932 hoitoon jääneitä	2,045
V. 1933 hoitoon otettuja	1,066

Yksityisperheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitettujen lasten hoitomaksut vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempain sukulaisuudesta y. m. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 100 markasta 400 markkaan kuukaudessa, tehden keskimäärin yksityisperheissä kaupungissa n. 203 markkaa ja maaseudulla n. 164 markkaa sekä yksityisissä lastenkodeissa 2 vuotta nuoremmista n. 360 markkaa ja 2 vuotta vanhemmista n. 250 markkaa lasta ja kuukautta kohden. Tuberkelitautisten lasten hoidosta maksettiin eri määrärahasta lastenkoti Droppenille 12 markkaa päivältä eli 364 markkaa kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntain velkomat koulumaksut sekä sairaanhoitokustannukset ja hellittämissä tapauksissa myönnetty vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaali-ikäiset lapset aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksaamaan yhteensä 5,225,927: 20 markkaa eli keskimäärin n. 2,850 markkaa vuodessa kutakin lasta kohden — maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta perittyjä korvauksia sekä valtiolta sotaorpojen huollosta ja jatko-opetuksesta saatua avustusta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku oli toimintavuonna 579. Suoritettujen tiedustelujen ja kodissa käyntien sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta, jotka vuoden kuluessa nousivat 978:aan, saatiin 351 lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Sairauden takia	9
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan	16
Siirtynyt toiseen kouluun	101
Oli ansiotyössä	54
Muuttanut paikkakunnalta	48
Yhteensä	228

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa lapset ovat asianomaisten köyhäinhoitoviranomaisten silmälläpidon alaisina.

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 markan suuruinen määräraha rautatielippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luona. Köyhäinhoitoviranomaisten mainittuja lippuja lapsilleen anoneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 226 meno- ja paluulippua. Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, toimitti jaosto lisäksi kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 296 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan.

Kaupunginvaltuuston tarkoitukseen myöntämällä 35,000 markan suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesäänsä viettäville pienille lapsille 4 leikkikenttää, jotka sijaitsivat Hietarannassa, Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, Vallilassa Mäkeläkadun varrella sekä Vuorimiehenkadun ja Neitsytpolun välisellä aukiolla. Kullakin kentällä toimi kaksi leikinohjaajaa; toiminta kesti kesäkuun 6 p:stä elokuun 6 p:ään. Ilmoittautuneita lapsia oli kaikkiaan 2,212, nimittäin 938 Hietarannassa, 436 Eläintarhan kentällä, 522 Vallilassa ja 316 Neitsytpolun kentällä; kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 147, 128, 126 ja 80. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y.m. viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten valvonnan järjestämiseksi oli lastenhuoltotarkastaja yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiillottajiksi pyrki 260 poikaa, joista hyväksyttiin 122. Ansiotoimintansa ohella ottivat nämä pojat osaa kasvitarhatyöskentelyyn sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämiin urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia tavattiin kaupungilla tai niistä jaostolle ilmoitettiin, otettiin selvää lasten kotiolosta ja saatettiin asia köyhäinhoitoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen toimittamista varten.

Vuoden kuluessa hankittiin jaoston välityksellä toimipaikkoja 30 nuorelle tytölle.

Nuorisonhuoltajana lastenhuoltotarkastaja valvoi yleishyödyllisiin taroituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien ja yhdistysten toimintaa sekä antoi siitä kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Aviottomain lasten osasto. Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten osaston tärkeimpänä tehtävänä oli aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, valmistavan tutkimuksen toimeenpano lapsiin ja niiden äiteihin nähden, äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen, isyyden tutkiminen ja elatussopimuksien aikaansaaminen sekä elatusavun periminen. Osaston kirjoihin merkittyjen valvonnan tai tiedustelunalaisten lasten luku oli seuraava:

	Alle 3 vuoden.	3—17 vuotiaita.	Yhteensä.
V:sta 1932 jäljellä olevia	800	2,275	3,075
Uusia hoidokkeja	380	118	498
Poistettuja hoidokkeja	189	300	489
V:een 1934 jääneitä	791	2,293	3,084

Valmistavan tutkinnon uuden aviottomain lasten luetteloon merkityn lapsen äidin kanssa toimitti naistarkastaja. Luetteloon merkittiin tarpeelliset

tiedot lapsesta, äidistä ja isästä sekä ne todisteet, jotka äiti voi esittää isyyden selvittämisensä. Näihin tietoihin perustuvat alla olevat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopussa jäljellä olevien lasten vanhempain siviilisäätystä ja ikää sekä ammattia tai säätyä:

Äitien siviilisäätystä:

Naimattomia	2,685
Leskiä tai laillisesti eronneita ..	206
Naineita	101
Tuntematon	92
Yhteensä	3,084

Isien siviilisäätystä:

Naimattomia	1,877
Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	165
Naineita	337
Tuntematon	705
Yhteensä	3,084

Äitien ikä:

—15 vuotiaita	3
16—20 »	485
21—25 »	1,112
26—30 »	713
31—35 »	391
36—40 »	216
41— »	65
Tuntematon	99
Yhteensä	3,084

Isien ikä:

16—20 vuotiaita	161
21—25 »	714
26—30 »	620
31—35 »	304
36—40 »	207
41—50 »	175
51— »	34
Tuntematon	869
Yhteensä	3,084

Äidit ryhmittäytyivät ammatin mukaan seuraavasti:

Palvelijattaria	1,162
Ompelijattaria ja modisteja ..	257
Konttori- ja liikeapulaisiay.m.s.	240
Tehtaantyöntekijöitä	233
Ulko- ja sekatyöntekijöitä	227
Pesijättäriä ja siivojattaria ..	148
Tarjoilijattaria	130
Ammattityöntekijöitä	118
Partureita ja kähertäjiä	38
Silittäjiä	34
Kylvettäjiä ja hierojia	21

Vapaan ammatin harjoittajia ..	23
Sairaanhoitajia ja kätilöitä ...	17
Raitiovaunun konduktöörejä ..	15
Pikkuliikkeen harjoittajia	13
Taiteilijoita	6
Opiskelijoita	6
Karjakoita	6
Virkailijoita	1
Ilman varsinaista tointa olevia	389
Yhteensä	3,084

Isät ryhmittäytyivät ammatin mukaan seuraavasti:

Ulko- ja sekatyöntekijöitä	359
Alla luettelematta jääneitä ammattityöntekijöitä	259
Työntekijöitä, lähemmin ilmoittamattomia	210
Tehtaantyöntekijöitä	195
Palvelusmiehiä	134
Autonkuljettajia	127
Sotilaita ja aliupseereita	119
Konttori- ja liikeapulaisia	119
Maanviljelijöitä, kalastajia ...	100

Liikemiehiä ja kauppiaita	98
Merimiehiä	89
Käsityöläisiä	83
Vapaan elinkeinon harjoittajia	76
Maalareita	72
Monttöörejä	70
Lämmittäjiä ja koneenkäyttäjiä	68
Ajureita ja renkejä	67
Puuseppiä	59
Työnjohtajia	44

Torikauppiaita y.m. kaupus- telijoita	46	Insinöörejä	12
Poliiseja	45	Sairaanhoitajia ja hierojia	11
Opiskelijoita ja koululaisia	43	Raitiotievaun. tarkastajia, kul- jettajia ja konduktöörejä ..	8
Muurareita ja rappareita	36	Merikapteeneja	8
Sähkö- ja puhelintyöntekijöitä	30	Tarjoilijoita	8
Virkamiehiä	29	Lääkäreitä	5
Upseereja	26	Luettelematta jääneitä aka- teem. sivistyneitä	5
Mekanikkoja ja teknikkoja ...	26	Ammatti tuntematon	362
Putki- ja vesijohtotyöntekijöitä	21		
Rakennusmestareita	15		
		Yhteensä	3,084

Lasten sijoittamisessa äitejä avustivat naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla ja sanomalehdissä ilmoittamalla koettivat hankkia sopivia kasvatuskoteja. Hoitokustannukset — 300—400 markkaa kuukaudelta — tuottivat kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia lastensa sijoittamisessa.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat, jotka pitkin vuotta kodeissa käyden seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järkipäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Myöskin kunnallisten lastenhoidon neuvonta-asemien johtajat osallistuivat 3 vuotta nuorempien lasten hoidon valvontaan toimialueillaan. Milloin lapsen ruumiillinen kehitys oli sellainen, että opastajat katsoivat hänen olevan erikoishoidon tarpeessa, käytettiin kasvattilasten hoitoa valvovan lautakunnan lääkärin apua.

Opastajat antoivat lasten olosuhteista seuraavat tiedot:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:	%.	Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	%.
hyvän hoidon	51.0	hyvän hoidon	70.4
suhteell. hyvän hoidon	45.9	suhteell. hyvän hoidon	28.9
epätydyttävän hoidon	3.1	epätydyttävän hoidon	0.7
Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	56.0	hyvässä kunnossa	59.8
suhteell. hyvässä kunnossa	40.4	suhteell. hyvässä kunnossa	39.4
epätydyttävässä kunnossa	3.6	epätydyttävässä kunnossa	0.8

Osaston hoidokeista kuoli v:n 1933 kuluessa 48, joista kuollessaan 30 oli sairaalassa, 6 lastenkodissa, 5 synnytyslaitoksessa ja 7 tuntemattomassa paikassa.

Kuolleiden lasten jakautuminen kuolemansyyn mukaan näkyy alla olevasta yhdistelmästä:

Keuhkokuume	18	Aivokalvontulehdus	2
Vatsa- ja suolikatarri	6	Influenssa	1
Synnynnäinen heikkous	3	Verenvuoto keuhkoissa	1
Tuberkuloosi	3	Mätä keuhkopussissa	1
Sydänvika	2	Synnynnäinen vika suolistossa ..	1
Verenmyrkytys	2	Hukkuminen	1
Synnynnäinen kuppatauti	2	Tuntematon syy	5

Yhteensä 48

Isyyden lopullisen selvittämisen toimitti lastenvalvoja niiden tiedonantojen johdolla, joita äidit olivat antaneet lastensa isistä. Nämä selvittelyt tapahtuivat tavallisesti yhteisten neuvottelujen kautta, joita lastenvalvoja piti asianosaisten kanssa. Lastenvalvojan suorittama työ sekä saavutukset isyyden selvittämisessä ilmenevät seuraavista numeroista:

V:sta 1932 oli 50 oikeusjuttua vireillä, uusia haasteita otettiin 114. 18 tapauksessa ei vastaajaa saatu haastetuksi, joten vuoden kuluessa käsiteltiin 146 juttua. Näistä voitettiin 76 juttua, 11 tapauksessa sovittiin haasteen tiedoksiannon jälkeen, 13 tapauksessa kumottiin kanne ja 46 juttua siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Kanteen kumoaminen edellisissä 13 tapauksessa aiheutui seuraavista syistä: 7 tapauksessa olivat todistajain tiedot riittämättömät, 2 tapauksessa äideiltä, jotka katosivat tietymättömiin, ei saatu tietoa todistajista, 1 tapauksessa verikoe osoitti, ettei vastaaja ollut lapsen isä (ensimmäinen tapaus Suomessa, sikäli kuin tiedetään), 1 tapauksessa jätettiin juttu sillensä siltä varalta, että myöhemmin ilmaantuisi riittävästi todistajia ja 2 tapauksessa vastaaja vannoi hänelle määrätyn puhdistusvalan.

Elatusvelvollisen sotapalveluksessaoloajaksi haettiin valtiolta sotilasavustusta valvonnanalaisille lapsille 3 tapauksessa. Lainmuutos helmikuussa 1933 aiheutti tämän avustusmuodon lakkaamisen aviottomien lasten kohdalta.

Muissa kuin elatusapuasioissa esiinnyttiin viran puolesta 1 rikosasiassa, 1 holhousasiassa, 2 vararikkoasiassa, 3 muussa siviilijutussa ja 1 ulosottovalitusasiassa, minkä lisäksi on 1 tapauksessa hankittu myymis- ja hukkaamiskielto.

Tämän lisäksi ajettiin 6 juttua virka-apuna vieraiden kuntain lastenvalvojille. Vieraiden kuntain lastenvalvojilta taasen saatiin oikeudenkäynnissä virka-apua 8 tapauksessa. Edellä mainituista jutuista voitettiin 3, 2 jäi vireille seuraavaan vuoteen ja 1 juttu sovittiin haasteen jälkeen.

Sopimuksilla selvitettiin isyys lopullisesti 102 tapauksessa, joista niinkuin sanotti, 11 tapauksessa vasta haasteen jälkeen, kun taas 77 tapauksessa asia jäi selvittämättä syystä, että asianomaiset asuivat yhdessä huolehtien itse lapsesta.

Edellä mainittujen sopimusten lisäksi välitettiin muiden paikkakuntain lastenvalvojain anomuksesta 10 elatussopimusta Helsingissä asuvilta isiltä, kun taasen Helsingin lastenvalvoja sai virka-apua muiden paikkakuntien lastenvalvojilta ja muilta viranomaisilta muualla oleskeleviin isiin nähden 9 eri tapauksessa. 1 tapauksessa ajettiin kannetta ulkomaisessa tuomioistuimessa.

Osaston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatustuk-
sia Helsingin kaupunkikuntaan kuuluville lapsille 934,197: 15 markkaa, josta isiltä kannettuja 847,197: 15 markkaa ja äideiltä saatuja 87,000 markkaa. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansioilla oleskelevilta elatusvelvollisilta 91,552: 50 markkaa, joten siis osaston perimien elatus- ja kasvatustuksumien yhteissumma oli kyseessä olevana vuonna 1,025,749: 65 markkaa.

Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 65,000 markan suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 56,289: 60 markkaa, josta 25,703: 65 markkaa kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin. 28,585: 95 markkaa jaettiin kodissakävijäin esityksistä joko pie-

ninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 markkaa käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 3,097: 05 markkaa kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin v. 1933 asianomaisten äitien suostumuksella 27 aviotonta lasta.

Lastenvalvojan varsinaisen holhouksen alaisena oli kertomusvuonna 105 lasta, joista 99 v:sta 1932 siirtynyttä. Kertomusvuoden kuluessa lakkasi holhokkien täysi-ikäiseksitulon tai kuoleman vuoksi 6 holhoustointa, joten näiden luku vuoden lopussa edelleen oli 99.

Lahjoitusrahastot. Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat alla mainitut lasten hyväksi lahjoitetut, rahatoimiston hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettävissä olevat korkovarot joulukuun 31 p:nä 1933 nousivat seuraaviin määriin: Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille, pääoma 40,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,097: 05 markkaa, merikapteeni L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto, pääoma 7,335 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 368: 60 markkaa; Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille, pääoma 61,000 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 3,601: 70 markkaa sekä kertomusvuoden aikana saatu M. Kotshackin lastenvaatetusrahasto, pääoma 50,100 markkaa ja käytettävissä olevat korkovarot 479: 85 markkaa.

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden G. ja M. Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli joulukuun 31 p:nä 1933 2,051,480 markkaa sekä käytettävissä olevat korkovarot 307,514: 62 markkaa. Korkovaroilla ylläpidetään talossa Kotkankatu n:o 14 n. 30 hoitopaikkaa käsittävää lastenkotia hätäikärsiville suomea tai ruotsia puhuville lapsille. Lastenkodin hallintoa hoitaa lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema johtokunta.

Menot ja tulot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat v. 1933 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 14,594,782: 45 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Smk	1) 919,518: 25
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit ..	»	3,101,244: 40
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	»	580,894: 65
Elätteelleanto ja jatko-opetus	»	4,694,298: 20
Toivolain koulukoti	»	899,862: 95
Pikkulastenkodit	»	1,690,065: 45
Keuhkotautisten lasten hoito Droppenin lastenkodissa ..	»	531,629: —
Lastenhoidon neuvonta-asetat	»	107,232: 35
Aistivillisten, tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	»	286,584: 50
Muut lastenhoitokustannukset	»	205,681: 35
Maatilat ja erinäiset rakennustyöt	»	1,577,771: 35

Yhteensä Smk 14,594,782: 45

1) Tähän sisältyvät asiakirjakaapin hankkimiskustannukset, 2,200 markkaa, jotka suoritettiin kaupunginhallituksen myöntämällä kalustonhankintamäärärahalla.

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety huoneistojen korjauskustannuksia alla mainituissa lastenhuoltolaitoksissa seuraavat määrät:

Sofianlehdon pikkulastenkoti	Smk	29,723: 85
Reijolan lastenkoti	»	19,255: 85
Kullatorpan »	»	13,538: 60
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	»	18,573: 40
Toivolan koulukoti	»	32,773: 25
Bengtsårin »	»	29,709: 25
Ryttylän »	»	37,453: 05
Toivoniemen »	»	13,916: 35
Yhteensä Smk		194,943: 60

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat v. 1933 6,019,171: 25 markkaan, jakautuen seuraaviin eriin:

Koulukotien valtionapu v:lta 1933	Smk	1,806,849: 85
Koulukotien oppilastöistä kertyneet tulot	»	42,270: 70
Lastenhoidosta kertynyt korvaus		
valtiolta	Smk	629,991: 15
vierailta kunnilta	»	795,510: 65
yksityisiltä	»	340,034: 10
ammattioppilaskodin hoidokeilta	»	1,765,535: 90 ¹⁾
Bengtsårin tila	»	33,225: —
Toivoniemen tila	»	422,993: 45
Ryttylän »	»	266,742: 80
Toivolan »	»	469,162: 05
Luontoisetujen korvaukset	»	342,692: 65
	»	869,698: 85
Yhteensä Smk		6,019,171: 25

Kun vähennetään nämä tulot edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta, 14,789,726: 05 markasta, jää kaupunkia rasittaviksi nettomenoiksi 8,770,554: 80 markkaa, mikä on 102,281: 55 markkaa enemmän kuin vastaava summa edellisenä vuonna.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on otettu huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suoritettamat vuosivuokrat, Bengtsårissa 197,000 markkaa, Toivoniemessä 53,100 markkaa, Ryttylässä 249,000 markkaa ja Toivolassa 96,600 markkaa, eli siis yhteensä 595,700 markkaa, joista laitosten tuloihin sisältyy 40 % valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamain pääomain korkojen korvaukseksi.

Näiden suorituksien sekä erinäisten maanparannuskustannuksien lyhenysten jälkeen osoitti maataloustilien päätös voittoa Bengtsårissa 1,675: 30 markkaa, Toivoniemessä 14,955: 55 markkaa, Ryttylässä 7,603: 35 markkaa ja Toivolassa 10,758: 60 markkaa eli yhteensä 34,992: 80 markkaa, mikä mainittujen laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä on vähennetty valtionavun perusteena olevista vuosimenoista.

¹⁾ Tämän lisäksi 54 henkilöä suoritti kunnalliskodin työlaitoksessa työtä lastensuojelulautakunnan heidän lapsilleen antaman hoidon korvaukseksi yhteensä 108,661: 30 markan arvosta.

Eri laitosten varsinaiset menot, henkilökunnan luontoisedut, yksityishoittoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä pula-ajan vähennys toimihenkilöiden palkoista poisluettuina — nousivat seuraaviin määriin:

	Kaikkiaan.	Lasta ja päivää kohden.	Lasta ja vuotta kohden.
Sofianlehdon pikkulastenkoti .. Smk	806,903: 25	22: 68	8,278: 84
Reijolan lastenkoti	» 281,949: 15	22: 37	8,163: 69
Kullatorpan »	» 241,642: 35	27: 16	9,914: 51
Vastaanottokoti	» 433,746: 95	23: 57	8,602: 35
Ammattioppilaskoti	» 90,460: 70	12: 70	4,634: 78
Toivolan koulukoti	» 745,227: 95	25: 63	9,355: 40
Bengtsårin »	» 960,469: 85	33: 24	12,134: 28
Tavolan »	» 152,737: 85	17: —	6,203: 33
Ryttylän »	» 1,257,322: 50	29: 10	10,620: 51
Toivoniemen »	» 298,967: 20	18: 40	6,715: 26
Yhteensä Smk	5,269,427: 75	25: 21	9,201: 75

Jos otetaan huomioon myöskin rakennustoimiston eri määrärahalla suoritettamat lastenhuoltolaitosten kunnossapitokustannukset 194,943: 60 markkaa, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohden kaikissa laitoksissa 26: 14 markkaa ja lasta ja vuotta kohden 9,542: 17 markkaa.

Seuraava taulukko osoittaa eriteltyinä varsinaiset lastenhoitomienot elatuspäivää kohden lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa v. 1933:

Menoerä.	Lastenkoti.				Ammatti- oppilaskoti.	Koulukoti.					Kaikkiaan.
	Sofian- lehto.	Reijola.	Kulla- torppa.	Vastaa- nottokoti.		Toivola.	Bengtsår.	Tavola.	Ryttylä.	Toivo- niemi.	
P e n n i ä.											
Palkkaukset	1,036	1,317	1,423	717	318	1,101	1,310	862	1,099	813	1,052
Vuokra, lämpö ja valo . .	247	190	217	824	103	507	974	138	812	395	549
Ruokinta	456	341	443	427	530	506	531	440	567	411	484
Vaatetus ja kalusto	167	157	302	261	171	259	341	169	276	105	235
Muut menot	362	232	331	128	148	190	168	91	156	116	201
Yhteensä	2,268	2,237	2,716	2,357	1,270	2,563	3,324	1,700	2,910	1,840	2,521

V:een 1932 verrattuina hoitokustannukset alenivat kaikissa muissa laitoksissa paitsi Kullatorpassa, vastaanottokodissa, Bengtsårissa ja Ryttylässä. Kullatorpassa ja Bengtsårissa aiheutui päiväkustannuksissa esiintyvä lisäys erikoisesti siitä, että niissä oli vähemmän lapsia. Palkkausmenoissa vaikutti jonkun verran nousua se seikka, että kallinaajan vähennys laskettiin kertomusvuonna ainoastaan 1,500 markkaa pienemmistä kuukausipalkoista sen sijaan, että tällaisena kuukausipalkan alirajana edellisenä vuonna oli 1,000 markkaa.

Lastenhoidon neuvonta-asemat. Paitsi Maitopisarayhdistyksen kunnan avustuksella kaupungin eri osissa ylläpitämää 5 lastenhoidon neuvonta-asemaa sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton lukuun Lastenlinnassa toiminutta neuvonta-asemaa, lautakunta ylläpiti 2 kunnallista lastenhoidon neuvonta-asemaa, joista toinen toimi Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa ja toinen, vasta kertomusvuoden alussa kaupungin huostaan otettu, Savilankadun 3:ssa.

Lastensairaalassa olevan lastenhoidon neuvonta-aseman toiminta-alueena oli edelleen Kruunuhaka, Katajanokka, Kaivopuisto, II ja III kaupungin-osa sekä Suomenlinna. Aseman lääkärinä oli lääketieteentohtori P. Heiniö ja johtajattarena terveyssisar L. Soini, joka on antanut sen toiminnasta seuraavansisältöisen selostuksen:

Neuvonta-aseman kirjoissa oli keskimäärin kuukautta kohden 347 lasta, kaikkiaan 603 lasta. Heidän vaihtumisensa vuoden kuluessa näkyy seuraavista numeroista:

	-2 vuo- tiaita.	2-7 vuotiaita.	Yh- teensä.		-2 vuo- tiaita.	2-7 vuotiaita.	Yh- teensä.
Jäljellä v:sta 1932	218	109	327	Poistettuja	185	59	244
Uusia	230	46	276	V:een 1934 jää-			
				neitä	217	142	359

Poistumisen aiheuttivat lapsen poismuuttaminen 182 tapauksessa, lapsen kuolema 6 tapauksessa ja muut seikat 56 tapauksessa. Kuolemansyyt selviävät alla olevasta yhdistelmästä:

Aivokalvontulehdus ja selkäytimen märkiminen	1
Märkä keuhkoissa	1
Tuberkuloottinen aivokalvontulehdus	2
Keuhkokuume	1
Yleinen myrkytys	1
	Yhteensä 6

Kirjoihin merkityistä lapsista oli aviottomia 70. 96 lasta tuli alle 1 kuukauden ikäisinä aseman valvonnan alaisiksi.

Aseman lääkäri otti vastaan säännöllisesti 2 kertaa viikossa, yhteensä 101 kertaa. Hänen vastaanotoillaan oli kävijöitä kaikkiaan 2,182. Terveys-sisaren kanssa voitiin neuvotella lastenhoitoa koskevista asioista joka päivä klo 14—15 ollen käyneiden lukumäärä 793. Hänen kansliatuntinsa lukumäärä nousi 880:een, mihin sisältyy myös lääkärin vastaanottoihin, valohoitoon, kurs sienpitoon y.m. neuvonta-asemalla tapahtuneeseen toimintaan käytetty aika. Kodissakäyntejä tehtiin seuraava määrä:

Aseman hoidokkien luo alle			
2 vuotiaiden	1,343	A viottomien lasten luo	820
2—7 vuotiaiden	474	Raskaana olevien naisten luo ..	242
Kirjoihin merkitsemättömien		Asiakäyntejä	129
lasten luo	98		
		Yhteensä	3,106
		Näistä sairaskäyntejä	200

Laadultaan sairaustapaukset olivat: 21 ripulia, 8 katarria, 3 angiinaa, 8 hinkuyskää, 1 aivokalvontulehdus, 1 tapaturma, 1 umpisuolentulehdus, 1 sikotauti, 15 tuhkarokkoa, 1 vesirokko, 2 munuaispikaritulehdusta, 2 keuhko-kuumetta, 1 punatauti, 1 märkivä napa, 1 kivisturvotus; muut olivat kuumeita, nuhaa ja yskää. Sairaalahoidoon toimitettiin 4 lasta.

Suomenlinnassa¹⁾ työtä jatkettiin kuten edellisenäkin vuonna. Säännöllisesti kerran kuukaudessa pidettiin sotaväen hammasklinikan huoneistossa

¹⁾ Numerotiedot Suomenlinnassa suoritetusta työstä sisältyvät yllä oleviin neuvonta-aseman työtä koskeviin tietoihin.

lääkärinvastaanottoja, joilla kävi 270 lasta. Kodissakäyntejä tehtiin Suomenlinnassa 126. Kirjoissa oli vuoden kuluessa 74 siellä asuvaa lasta, joista 33 alle 2 vuoden ja 41 2—7 vuotiaita.

Äitiyshuoltoa jatkettiin. Raskaana olevat naiset kävivät yleisen sairaalan naistautiosaston äitiysvastaanotoilla ja heillä oli sitä paitsi tilaisuus käyttää hyväkseen terveyssisaren jokapäiväisiä vastaanottoja, joilla kävi 63 naista. Kodeissakäyntejä raskaana olevien luo tehtiin, kuten edellä on mainittu, 242.

Avustustoiminnasta mainittakoon, että kiertokori n:o 1 oli lainattuna 1 kotiin. Lastensuojelulautakunnan kautta toimitettiin vaateavustusta 6 aviottomalle lapselle. 8 kotiin hankittiin vaatteita lapsille. 2 aviottoman lapsen äidille ehdotettiin annettavaksi Holmgrenin rahaston korko-varoista imetyspalkkiona 150—300 markkaa. Köyhimpiin koteihin jaettiin äideille imettämisen edistämiseksi n.k. maitorahaa 502 markkaa. Jouluksi arvottiin neuvonta-asemalla ommeltu liina, josta saatiin 300 markkaa sekä yksityiseltä ompeluseuralta 200 markkaa, minkä avulla voitiin toimittaa 20 kotiin hiukan jouluiloa. Lasten yleistilan vahvistamiseksi annettiin 22 varattomalle lapselle lastensairaalan poliklinikalla maksutta valohoitoa yhteensä 257 kertaa. Samoin hankittiin varattomille lapsille vahvistavia lääkkeitä, kuten kalanmaksaöljyä, nutralia, rachitosea y.m.

Valistustarkoituksessa pidettiin äideille 5 pientenlastenhoitoa käsittelevää havainnollista luentosarjaa ja oli näille luennoille osallistuneiden lukumäärä 90. Luentosarjoista oli 2 ruotsinkielistä. Ohjelmallisia illanviettoja äitien virkistykseksi pidettiin Korkeavuorenkatu 10:ssä sijaitsevassa seurakuntasalissa jouluna ja keväällä äitienpäivänä sekä sitä paitsi erikseen illanvietto Suomenlinnassa. Osanottajia näissä tilaisuuksissa oli 380. Niissä esitelmöivät lääketieteentohtori P. Heiniö lastenhoidon neuvontatyön merkityksestä, rouva I.-L. Kilpeläinen lastenkasvatuksesta ja filosofianmaisteri L. Harmaja äidin merkityksestä taloudellisena tuottajana. Suomenlinnassa toimi pieni äitien ompeluseura, osanottajien vaihdellessa 6—15.

Oppilasopetustyötä neuvonta-asemalla seurasivat valtion terveydenhoitokurssien oppilaat, lastensairaalassa työskentelevät lääketieteenkandidaatit ja Helsingin kaupungin sairaanhoitajatakoulun oppilaat. Oppilaista osa työskenteli 2 viikkoa, osa 1 kuukauden.

Töölön lastenhoidon neuvonta-aseman toiminta-alueena oli Töölön, Meilahden ja Ruskeasuon kaupunginosat. Aseman lastenlääkärinä toimi lääketieteenlisensiaatti U. Muroma, äitiyshuoltoa hoiti lääketieteenlisensiaatti A. Apajalahti ja hoitajattarena oli terveyssisar R. Krohn, joka on antanut aseman työstä seuraavat tiedot:

Aseman kirjoissa oli keskimäärin 434 lasta kuukautta kohden. V:sta 1932 siirtyneiden lisäksi merkittiin kirjoihin kertomusvuoden kuluessa kaikkiaan 334 lasta, joista 268 oli alle 2 vuoden ja 66 2—7 vuotiaita. Joulukuun 31 p:nä 1933 oli aseman kirjoissa 438 lasta, joista 276 alle 2 vuoden ja 162 2—7 vuotiaita. 1 kuukautta nuorempia lapsia oli kirjoihin merkittyinä 135.

Kirjoista poistettiin 261 alle 2 vuotiasta ja 38 2—7 vuotiasta, yhteensä 299 lasta. Poistamisen syynä oli 196 tapauksessa poismuutto, 68 tapauksessa harrastuksen puute ja 25 tapauksessa yli-ikä. 7 lasta siirrettiin lastenkotiin. 3 lasta kuoli, niistä 2 Marian sairaalassa ja 1 lastensairaalassa. Kuoleman syynä oli 1 tapauksessa yleinen heikkous, 1:ssä aivokalvontulehdus ja 1:ssä suolitulehdus.

Kirjoihin merkityistä lapsista oli 39 aviottonta. Valvonnan alaisia aviottomia lapsia oli kaikkiaan 43.

Lääkärin vastaanottoja pidettiin talven aikana alle 2 vuotiaille lapsille 2 kertaa viikossa, yhteensä 87 kertaa, ja 2—7 vuotiaille lapsille kerran kuukaudessa, yhteensä 9 kertaa. Kaikkiaan oli lääkärin vastaanottoja 96. Kävijöitä näillä oli yhteensä 2,176, joista 1,870 alle 2 vuoden ja 306 2—7 vuotiaita. Keskimäärin oli 23 lasta vastaanottoa kohden.

Terveyssisaren vastaanottotunneilla äideillä oli tilaisuus neuvotella lastenhoitoa koskevista kysymyksistä, punnituttaa lapsensa j.n.e. Näitä vastaanottoja oli joka arkipäivä klo 10—11 ja niillä kävi 114 raskaana olevaa naista, 1,211 alle 2 vuotiasta ja 92 2—7 vuotiasta lasta sekä 47 muuta asiakasta, siis yhteensä 1,464 kävijää.

Raskaana oleville naisille pidettiin 35 lääkärin vastaanottoa, joilla kävi keskimäärin kutakin vastaanottoa kohden 11, yhteensä 391 naista; 4 raskaana olevaa naista toimitettiin ennen lapsen synnytystä synnytyslaitokseen asianmukaiseen hoitoon. Uusia raskauden tilassa olevia merkittiin kirjoihin 110 ja kirjoista poistettiin 95 äitiä.

Terveyssisaren kansliatunteja, niihin luettuna vastaanottoihin, luentojenpitoon ja äitien ompeluiltoihin käytetty aika, oli 1,192. Kodissakäyntejä tehtiin seuraava määrä:

	Neuvonta- käyntejä.	Sairas- käyntejä.	Yh- teensä.
Alle 2 vuotiaiden luokse	1,407	110	1,517
2—7 vuotiaiden luokse	127	28	155
Koululapsen luokse	1	—	1
Raskaana olevien naisten luokse	165	6	171
Muitten aikuisten luokse	9	11	20
Yhteensä	1,709	155	1,864

Näistä 425 oli aviottomien lasten luokse tehtyjä käyntejä.

Laadultaan sairaustapaukset olivat: 7 munuaispikaritulehdusta, 4 munuaistautia, 7 rintatulehdusta, 2 verenvuotoa raskaalla naisella, 4 vatsalaukunkouristusta, 15 vesirokkoa, 1 tulirokko, 5 tuhkarokkoa, 4 vihuriokkoa, 5 angiinaa, 4 influenssaa, 11 keuhkokatarria, 4 korvatulehdusta, 8 rintayskää, 1 aivokalvontulehdus, 37 ripulia; muut olivat yskää ja kuumetta.

Avustustoimintaan harjoitettiin. Kiertokori n:o 1 oli lainattu 4 kotiin ja kiertokori n:o 2 3 kotiin. Sitä paitsi oli lapsen vuodekori lainattu kahdelle lapselle, kylpyamme yhdelle ja lastenvaunut yhdelle lapselle. Seitsemälle lapselle ostettiin lääkärin määräämät lääkkeet, samoin kuudelle raskaana olevalle naiselle. Lääkkeitä ostettiin yhteensä 245 markalla. Pienehköjä raha-avustuksiakin annettiin, samoin myös vaateavustuksia. Jouluksi arvottiin pöytäliina, josta tulot olivat 258 markkaa. Yksityisten antamien lisävarojen turvin voitiin jakaa jouluksi ruoka-avustuksia 11 köyhään kotiin.

Valohoitoa annettiin vuoden kuluessa yhteensä 1,546 kertaa. 8 lasta sai ilmaiseksi valohoitoa ja 4 lasta alennetuin maksuin.

Valistustarkoituksessa pidettiin 5 suomenkielistä ja 1 ruotsinkielinen, yhteensä 6 luentoa, joilla oli kaikkiaan 80 kuulijaa. Äitien ompeluiltoihin, joita pidettiin 2 kertaa kuukaudessa, yhteensä 11 kertaa, otti osaa 100 äitiä, eli 9 keskimäärin ompeluiltaa kohden. Äitienpäivänä, toukokuun 13:ntena, järjestettiin ohjelmallinen illanvietto äideille, samoin joulujuhla joulukuun 13 p:nä, mihin juhliin osallistui 250 äitiä.

Valtion terveyssisarkurssin oppilaat seurasivat neuvonta-aseman työtä, ollen heistä useimmat työssä kuukauden. Myöskin Helsingin kaupungin sairaanhoitajatakoulun oppilaat harjoittelivat asemalla, kukin kahden viikon ajan.

Menot. Kunnallisten lastenhoidon neuvonta-asemain kustannukset nousivat 107,232: 35 markkaan. Maitopisarayhdistykselle kaupunginhallitus yleishyödyllisten yritysten määrärahasta myönsi 154,000 markkaa sen viiden neuvonta-asemain ylläpitämiseen.

Terveydenhoito. Vastaanotto- ja ammattioppilaskotia, Kullatorpan lastenkotia sekä koulukoteja valvovan lääketieteenlisensiaatti E. O. Lindénin selonteko sanotuissa laitoksissa vallinneesta terveydentilasta ja hygienisistä olosuhteista oli seuraavan sisältöinen:

Bengtsårin koulukodissa, jossa oli tutkittava n. 80 poikaa, lääkäri kävi maaliskuun 5 p:nä, toukokuun 28 p:nä ja syyskuun 10 p:nä, viimeksimainittun kerran yhdessä professori A. Ylpön kanssa. Trakoomaa, joka v. 1932 oli jo häviämässä kodista, todettiin taas maaliskuussa viisi tapausta ja toukokuussa jälleen viisi tapausta. Potilaat lähetettiin Hangon sairaalaan. Syyskuussa oli trakoomaa muistuttavaa silmätautia sairastavia poikia kuusi, jotka kaksi kerrallaan otettiin yliopiston silmäpoliklinikkaan. Sieltä lähetettiin silmien sidekalvoista otetut kokeet eräälle kööpenhaminalaiselle trakoomaspesialistille, jonka lausuntoa odotetaan, ennenkuin päätetään mahdollisista toimenpiteistä kyseisen pitkäaikaisen tarttuvan silmätaudin voittamiseksi. Keväällä lievä influenssa oli vaivannut kotia. Metallityöpaja oli edelleenkin varsin alkuperäinen ja ahdas, joka ei terveydellisessä suhteessa täyttänyt edes vähäisiäkään vaatimuksia. Terveydentila oli yleensä hyvä, lasten painonlisäys tasainen ja hyvä. 1 poika sairastui sikotautiin. Vedenpuutetta tuntui kesästä alkaen. Syyskuussa todettiin jälleen torakoita keittiössä. Syyhyä ei ilmennyt koko vuoden aikana.

Ryttylän koulukodin 121 lasta osoittautui terveiksi lääkärin heitä tutkiessa huhtikuun 17 p:nä. Aikaisemmin kevättalvella oli vallinnut lievä influenssaepidemia. Painonlisäys oli säännöllinen. Työjärjestelyä vastaan ei ollut mitään muistutettavaa ja oppilaille valmistettiin riittävästi tilaisuuksia ulkoilmaelämään ja urheiluun. Muuten oli kaikki siistiä ja järjestys vallitsi kaikkialla. Struumaa ei havaittu. Marraskuun 29 p:nä lääkäri kävi kodissa lastensuojelulautakunnan toimitusjohtajan ja kahden asiantuntijan kanssa tutkiakseen työhuoneoloja silmälläpitäen sinne suunniteltua metallityöpa-jan uudestirakentamista puusepän- ja maalarintyöpajoineen. Tutkimuksesta annettiin sittemmin yhteinen lausunto lastensuojelulautakunnalle. Kaupungin sosiali johtaja oli myöskin mukana tällä käynnillä.

Samana päivänä käytiin Tavolan koulukodissa, jonka 24 lasta tutkittiin. Näistä 11 oli sijoitettu koulukotiin ja muut annettu lähellä asuvien yksityisperheiden hoitoon. Kaikki lapset olivat reippaita, iloisia ja ruumiillisesti terveitä. Henkisestikin he olivat huomattavasti edistyneet. Parissa yksityishoitoon sijoitetuista havaittiin kuitenkin syöpäläisten jälkiä. Kaikkien lasten painonlisäys oli tyydyttävä. Kaksi lasta, jotka muista syistä kuin henkisen vajavaisuuden takia oli lähetetty Tavolaan, piti syksyn alkaessa siirtää tavalliseen kouluun. Työjärjestystä vastaan ei ollut mitään muistuttamista. Siisteys ja järjestys vallitsi kaikkialla.

Toivolán koulukodissa sattui tammikuussa pari angiinatapausta ja pari tapausta suolihäiriöitä. Helmikuussa 12 tyttöä yhtäkaa sairastui influenssaan ja yksi sikotautiin. Huhtikuussa puhkesi laitoksessa hinkuyskäepidemia. Kun

useita lapsia sairastui yhtäkaaa eri osastoilla ja kun oli todennäköistä, että kaikki tartunnalle vastaanottavaiset lapset olivat jo saaneet tartunnan, eristettiin koko koulukoti ympäristöstä ja kaupungissa olevista lasten kodeista, joten opetus saattoi jatkaa koko kulkutaudin ajan. Kuusi ruotsinkielistä poikaa, jotka kävivät Oulunkylän kansakoulua, sai olla poissa koulusta niin kauan kuin he mahdollisesti olisivat voineet välittää tartunnan mainittuun kouluun. Kulkutauti jatkui toukokuuhun saakka, ja Mäntylän pikkupojat olivat lukuisimmin siihen sairastuneita. Kolme poikaa ja yksi tyttö, jotka saivat lisäsairauksia keuhkoihin, lähetettiin kulkutautisairaalaan. Jo toukokuun viimeisinä päivinä sattui jälleen pari tuhkarokkotapausta, ja kesäkuussa sairastui useita lapsia. Koti täytyi uudelleen eristää ympäristöstä ja lastenkodeista. Tuhkarokkoepidemia jatkui syyskuuhun saakka. Elokuun lopussa sattui kodissa kaksi jäykkäkouristustapausta Harjulan tyttöjen keskuudessa. Tartunnan lapset todennäköisesti olivat saaneet pienistä, käsiin tulleista haavoista, joita he olivat saaneet poimiessaan karviaismarjoja. Heitä hoidettiin Marian sairaalan kirurgisella osastolla, josta heidät poistettiin terveinä. Elokuun lopussa ja lokakuun keskivälistä lukien ilmeni useita angiinatapauksia. Marraskuun puolivälissä sattui Mäntylän pikkupoikien osastolla kouristustautitapaus ja seuraavina päivinä muutamia kurkkumätätapauksia Harjulan tyttökodissa. Lapsia, lapsenhoitajia, henkilökuntaa ja myöskin keittiöhenkilökuntaa tutkittaessa tavattiin kurkkumätäbasilleja muutamissa lapsissa, niin että 14 lasta oli yhtäkaaa hoidettavana kulkutautisairaalassa. Koulukoti eristettiin jälleen, ja ruotsinkielisten lasten täytyi keskeyttää koulutyönsä pariksi viikoksi. Onneksi kulkutauti kohta lakkasi. Viimeinen tapaus sattui marraskuun 22 p:nä ja kodin eristäminen voitiin lopettaa joulukuun 1 p:nä. Marraskuun lopulla sattui Harjulassa useita influenssatapauksia. Elokuun 16 ja 17 p:nä suoritettiin kaikkien 78 lapsen yksityiskohtainen tarkastus (vuositarkastus). Kuutta lasta suositeltiin henkisen vajavaisuuden takia otettaviksi Tavolan koulukotiin ja todettiin, että useat pikkulapset tarvitsisivat henkisen kehityksensä vuoksi opetusta apukoulussa. Useiden poikien paino oli kolmessa neljännesvuosipunnituksessa peräkkäin pysynyt ennallaan, mikä asiantila johtui osittain hinkuuskästä ja muista kulkutaudeista ja kesäpunnituksen suhteen ankarasta kuumuudesta ja ahkerasta uimisesta. Ruokajärjestyksessä ei voitu havaita mitään vikaa, sillä lapset saivat kuten ennenkin litran kuorimatonta maitoa päivässä ja rasvaa professori Tigerstedtin laatiman ruokajärjestyshdotuksen mukaisesti. Syyspunnituksessa osoittautui, että olosuhteet olivat muuttuneet parempaan suuntaan. Koulusaleissa, makuuhuoneissa ja ruokasalissa vallitsevasta tilaustaudesta huolimatta terveydelliset olosuhteet olivat varsin hyvät. Suhde työajan ja vapaa-ajan välillä oli hyvin järjestetty eikä liikarastitusta ollut ajateltavissa. Järjestys ja siisteys vallitsi kaikkialla. Mäntylän luona oleva lammikko pitäisi kuitenkin puhdistaa ja tulevaisuudessa kaikki jalkojen pesu lammikossa kieltää ja kaikkea saippuankäyttöä lammikon rannalla mitä tarkimmin välttää. Käymälät olivat hyvässä kunnossa ja tiet entistä paremmin sorattuja. Luteita oli ilmaantunut Harjulaan, mutta niiden lisääntyminen saatiin ehkäistykseksi. Monet kulkutaudit, joita vuoden kuluessa esiintyi Toivolan koulukodissa, olisi ehkä osittain voitu välttää järjestämällä karanteeni otettaessa lapsia kotiin. Sellaista ei ole kuitenkaan huoneistovaikeuksien vuoksi voitu aikaansaada. Pääkaupungin läheisyys, joka tekee lapsien omaisille mahdolliseksi käydä usein heitä katsomassa, edistää myöskin osaltaan tartunnan siirtymistä lapsiin.

Elokuun 9 p:nä lääkäri suoritti vuositarkastuksen Kullatorpassa, ja tarkastusta jatkettiin elokuun 22 p:nä. Kaikki 29 lasta tutkittiin erikoisesti henkisen tason suhteen. Neljää lasta suositeltiin Sortavalan diakonissalaitokseen, kolmea Toivolaan, yhtä Tavolaan ja yhtä kuuromykkäinkouluun. Luesosastolla oli nyt ainoastaan 5—6 lasta ja näillä oli kaikilla erikoislääkärin todistus, ettei tauti heissä ollut tarttuvaa laatua. On monessa suhteessa eduksi, että Kullatorpan luesosasto vähitellen lakkaa sen kautta, että uudet luestapaukset sijoitetaan Pitäjänmäelle. Koska tylsämieliset ja kykenemättömät lapset eivät voineet täyttää kaikkia Kullatorpan paikkoja, otettiin vuoden lopulla alahuvilaan henkisesti normaalisia lapsia ja sellaisiakin, jotka eivät olleet saavuttaneet kouluikää — nuorin oli 2 1/2 vuoden vanha. Tarkastuksissa voitiin todeta kaikkien lasten henkisen kehityksen muodostuneen erittäin edulliseksi sekä heidän ruumiillisen kehityksensä olevan säännöllisen. Lapset olivat tarkastuksen aikaan terveitä. Vedenpuute oli vallinnut kesällä ja myöhemminkin, mikä on suuri haitta kodille. Luteita ei ollut havaittu ja muutenkin järjestys ja siisteys vallitsivat kaikkialla. Tammikuussa kaksi lasta ja helmikuussa yksi lapsi sairastui tuhkarokkoon ja lähetettiin sairaalaan. Huhtikuussa viisi lasta sairastui hinkuyskään ja siirrettiin sairaalaan, ja toukokuussa oli jälleen useita hinkuyskätapauksia. Ainoastaan yksi näistä lapsista siirrettiin sairaalaan. Joulukuussa viisi lasta jälleen sairastui hinkuyskään. Kaikki nämät lapset lähetettiin sairaalaan. Lukuisat tarttuvien tautien tapaukset ovat siis vuoden kuluessa vaivanneet kotia, samoin kuin Toivolaakin. Toivottavaa olisi, että suoraan kotiin siirrettäisiin ainoastaan toisten lastenkotien lapsia, ja että omista kodeistaan tulevat lapset sijoitetaisiin ensiksi karanteeniin Reijolaan.

Vastaanottokodin johtajan asunnon muututtua tyttöjen lisäosastoksi, kodin tilanpuute jonkin verran väheni. Joulukuun 10 p:nä toimitetussa vuositarkastuksessa havaittiin siisteyden ja järjestyksen vallitsevan kaikkialla. Luteita oli silloin tällöin ilmaantunut isossa rakennuksessa, mutta niiden lisääntyminen saatiin tehokkailla toimenpiteillä ehkäistyksi.

Ammattioppilaskodin olosuhteet olivat samanlaiset kuin vastaanottokodinkin.

Tammikuussa ilmeni vastaanottokodissa angiinaa, helmikuussa akuuttista kuumetta aiheuttavaa vatsa- ja suolikatarria ja useita influenssata-pauksia. Maaliskuussa sattui neljä tuhkarokkotapausta, jolloin polilaat lähetettiin sairaalaan, toukokuussa jälleen pari angiinatapausta ja kolme tapausta akuuttista kuumetta aiheuttavaa vatsatautiä. Kaksi potilaista lähetettiin kulkutautisairaalaan. Joulukuussa sattui taas kaksi angiinatapausta; potilaat lähetettiin sairaalaan.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti edelleen kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaamiset kauempana sijaitsevilla laitoksilla lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskodin hoidot sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pikkulastenkodin sekä Reijolan lastenkodin valvonnasta huolehtiva lääketieteenlisensiaatti R. Granholm jätti näissä laitoksissa vallinneesta terveydentilasta seuraavanlaisen selonteon:

Sofianlehdossa sattui talven ja kevään kuluessa jälleen suuri määrä sairaustapauksia, etenkin influenssaa ja henkitorvenkatarria, joilla usein oli vaikeita

seurauksia. Keväällä sairasti myös suurin osa lapsista vesirokkoa, ja kesän alussa sekä vuoden lopussa oli karanteeniosastoilla muutamia hinkuyskätötilaita.

Hoidetuista 213 lapsesta 7 kuoli, niistä 6 alle 1 vuoden; 5 lasta kuoli kodissa ja 2 sairaalaan siirryttyään. Kuolleisuusprosentti oli 3.29.

Sairaustapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

T a u t i.	0—1 v. vanh. lapsia.	Yli 1 v. vanh. lapsia.	Yhteen- sä.	Näistä hoidettiin sairaalassa.	kuoli.
Influenssa	26	38	64	1	—
Henkitorvenkatarri	22	38	60	—	—
Vesirokko	13	39	52	—	—
Keuhkokuume	7	12	19	3	4
Korvatulehdus	10	9	19	1	—
Riisitauti	12	2	14	—	—
Vatsa- ja suolikatarri	8	5	13	—	1
Kurkkutulehdus	1	9	10	—	—
Virtsatiehyeentulehdus	6	4	10	—	—
Hinkuyskä	3	6	9	9	—
Ihottuma	5	3	8	—	—
Suun limakalvontulehdus	—	6	6	—	—
Suurentuneet nielurisat	—	6	6	—	—
Imurauhastulehdus	1	4	5	—	—
Synnynnäinen heikkous	5	—	5	—	1
Tuberkuloosi	—	4 ¹⁾	4	—	—
Vajaakykyisyys	—	4	4	—	—
Paise	1	2	3	—	—
Mätä keuhkopussissa	1	1	2	2	1
Ruusu	—	2	2	2	—
Kouristukset	2	—	2	—	—
Verenmyrkytys	—	1	1	1	—
Verenheikkous	1	—	1	—	—
Synnynnäinen sydänvika	—	1	1	—	—
Yhteensä	124	196	320	19	7

Myös Reijolan lastenkodissa sattui verrattain suuri määrä sairaustapauksia, vaikka ne yleensä olivat lievää laatua. Kuolemantapauksia ei sattunut. Kesällä sairastuivat päärakennuksen lapset hinkuyskään, minkätähden koti pitkäksi ajaksi melkein suljettiin, kun ainoastaan pikkurakennukseen voitiin sijoittaa lapsia. Syksyllä sattui ikävä tapaturma, joka onneksi ei kuitenkaan aiheuttanut pysyvää vammaa. Kodin vanhin poika ampui itsetekemällään jousella puun oksaan, joka sattui pienen tytön silmämunaan haavoittaan sen verrattain pahasti. Tyttöä hoidettiin silmäklinikassa ja silmä parani täysin. Kodissa sattuneiden sairaustapausten laatu ja lukumäärä ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

¹⁾ Siirrettiin diakonissalaitoksen Droppen nimiseen lastenkotiin.

Taudin laatu.	Kodissa hoidettuja lapsia.	Sairaalaan siirrettyjä lapsia.	Yhteensä
Hinkuyskä	24	—	24
Influenssa	17	2	19
Henkitorvenkatarri	8	2	10
Vatsa- ja suolikatarri	4	—	4
Kurkkutulehdus	2	2	4
Syyhelmä	4	—	4
Vajaakykyisyys	3	—	3
Tuhkarokko	—	2	2
Tulirokko	—	1	1
Tuberkuloottinen nielupaise	—	1	1
Lapsihalvauksen seuraukset	1	—	1
Silmähaava, tapaturman aiheuttama	—	1	1
Synnyynnäinen sydänvika	1	—	1
	Yhteensä 64	11	75

Gustaf ja Maria Hyvösen lastenkodin hoidosta ja hallinnosta v. 1933 on saatu seuraavat tiedot:

Lastenkodin johtokuntaan kuuluivat tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, taloudenhoitaja S. Ojanne, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, varatuomari L. Silvenius ja professori A. Ylppö jäseninä. Sihteerinä toimi kodin johtajatar I. Siirala ja kodin lääkärinä lääketieteenlensensiaatti R. Granholm.

Lapsia oli kodissa 32, joista tyttöjä 17 ja poikia 15. Sisaruksia oli kaikkiaan seitsemästä eri perheestä. Elatuspäiviä oli yhteensä 11,173. Suurin osa lapsista oli kouluiässä. Useimmat heistä kävivät Eläintarhan kansakoulua, kaksi oli kansakoulun jatkuoluokilla ja kaksi tyttöä käsityöammattikoulussa. Eräs hoidokeista kävi apukoulua, mutta siirrettiin hänet sittemmin Kuhankosken tyttökotiin. Kaksi kodissa kodin koko toiminta-ajan ollutta poikaa muutti vuoden varrella isänsä luo Kanadaan. Eräs vanhemmista pojista siirtyi käytyään kansakoulun Helsingin poikakotiyhdistyksen ylläpitämään poikakotiin.

Lasten edistyminen koulussa vaihteli yksilöiden mukaan; läksyjen valmistaaminen tapahtui lastentarhanopettajan ja lastenhoitajien valvonnan alaisena.

Kesäksi vuokrattiin kodille asunto Haikon kartanon alueelta. Täällä lapset saivat pienen puutarhatilkun hoidettavakseen, suorittivat kaikenlaisia jokapäiväisiä askareita, tekivät marjamatkoja y. m.

Lasten terveydentila oli yleensä tyydyttävä. Vuoden varrella sattuneista taudintapauksista ovat huomattavimmat muutamat tuhkarokkotapaukset sekä eräs influenssaa muistuttava n. s. Bornholmin taudin kaltainen tauti, johon sairastui 21 lasta. Sairaalassa hoidettiin eräs keuhkokuumeeseen sairastunut tyttö, yksi angina potilas ja eräs nivelreumatismia sairastava poika. Kuolemantapauksia ei ollut. Seuraava taulukko esittää sattuneet sairaustapaukset:

Taudin laatu.	Sairaus- tapauksia.	Taudin laatu.	Sairaus- tapauksia.
Kurkkutulehdus	4	Sydäntulehdus	1
Influenssa	29	Nivelreumatismi	1
Henkitorvenkatarri	6	Tuhkarokko	7
Keuhkokuume	1	Vesirokko	4
Mätää keuhkopussissa	1	Suurentuneet nielurisat	6
Yhteensä 60			

Lastenkodin menot v. 1933 olivat seuraavat:

Menoerä.	Kaikkiaan, Smk.	Lasta ja päiv. kohden, Smk.	Menoerä.	Kaikkiaan, Smk.	Lasta ja päiv. kohden, Smk.
Palkat	109,591: 50	9.81	Lämpö ja valo .	10,611: 75	0.95
Talous	78,133: 85	6.99	Vuokra	60,000: —	5.37
Vaatetus	23,355: 85	2.09	Kulungit	27,127: 45	2.43
Kalusto	9,245: 15	0.83	Yhteensä	318,065: 55	28.47

Tuloja kertyi kaikkiaan 335,538: 08 markkaa, joista säästöä edellisestä vuodesta 2,871: 83 markkaa, lasten elatusmaksuja 47,841: 35 markkaa, henkilökunnan luontoisetujen korvauksia 38,883 markkaa, säätiön varoja 245,000 markkaa ja muita tuloja 941: 90 markkaa. Säästöä jäi v:een 1934 17,472: 53 markkaa.